

Vuoden 2026 luonnontuotteet: vadelma, sikurirousku ja keto-orvokki.

Keruutoiminnan näkymät ja yhteistyön mahdollisuudet

Voisiko Suomi olla sienitalouden suurmaa? 13.1.2026 Helsinki

Birgitta Partanen, Arktiset Aromit ry

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Keruusta jalostukseen

- kestävää kasvua luonnontuotteista

- Hankkeen toteuttavat Arktiset Aromit ry ja Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti aikavälillä 1.12.2025–30.11.2028.
- MMM/Ruokaketjurahoitus
- Työpaketti 1: Luonnontuotteiden talteenoton lisääminen ja kehittäminen
  - 1.1 Edistetään kotimaisten kerääjien kiinnostusta ja osallistumista luonnontuotteiden kaupalliseen keruuseen
  - 1.2 Vahvistetaan kerääjien osaamista ja yhteyksiä
  - 1.3 Kehitetään talteenoton menetelmiä, kustannustehokkuutta ja yhteistoimintaa
- Työpaketti 2: Luonnontuotteiden arvoketjujen kehittäminen
- Työpaketti 3: Hankkeen hallinto

Luonnontuotealan toimialajärjestöt

- Valtakunnalliset luonnontuotealan toimialayhdistykset
- Yhteistyötä alan toimintaedellytysten parantamiseksi
- Molempien sivustot monipuolisia tiedonlähteitä
- Arktiset Aromit ry www.arktisetaromit.fi
  - sivu-uudistus tulossa
  - Kohtaamispaikka kaikille alan toimijoille: tavoitteena, että kaikki alaan liittyvä tieto löytyy samasta paikasta, mukaan lukien koulutus, tutkimus, erilaiset palvelut, tuotteet ja tarvikkeet, jotka liittyvät luonnontuotealaan
- Suomen Luontoyrittäjyysverkosto ry www.aitoluonto.fi,
  - Aitoluonto-uutiskirje: tilaa sähköpostiin!
  - Kerääjä.fi-rekisteri www.keraaja.fi

Muita sieniin liittyviä toimijoita ja sivuja

- Suomen Sieniseura <https://www.funga.fi/>,
<https://www.facebook.com/groups/suomensieniseura/> 70,8 t. seuraajaa!
  - Marttaliitto www.martat.fi
  - Pro Pakuri Finland ry <https://www.propakuri.fi/>
  - Alan oppilaitokset
<https://www.arktisetaromit.fi/fi/koulutus+ja+opetus/luontoalan+koulutusta+tarjoavat+oppilaitokset/>
  - Osuuskunnat, yritykset
  - www.laji.fi: esimerkiksi [suursieniä 3510](#) lajia luettelossa
- ➔ Toimijoita on paljon, aihe kiinnostaa sekä ammattilaisia että harrastajia,
- ➔ Viestintäapua ja yhteistyökumppaneita löytynee

Kerääjä.fi

- Kerääjä.fi on luonnontuotteiden keruusta kiinnostuneiden, alan kouluttajien sekä raaka-aineita välittävien ja tarvitsevien yritysten yhteinen verkkopalvelu.
- Palveluun on rekisteröitynyt tällä hetkellä noin 1300 kerääjää ja noin 80 kouluttajaa. Sienilajeja on 31, lisäksi pakuri.
- Luonnontuotealan kerääjä- ja toimijarekisterin avulla kerääjät saavat tietoa tarvittavista raaka-aineista ja yritykset mahdollisuuden parantaa raaka-aineiden saatavuuttaan.
- Palvelun avulla on mahdollista hakea keruusta kiinnostuneiden ja koulutettujen kerääjien keskittymiä kunta-, maakunta- tai raaka-ainekohtaisesti.
- Hankkimalla luonnontuotteet koulutetuilta, kerääjäkortin merkinnän saaneilta kerääjiltä yritykset voivat varmistua raaka-aineiden laadusta ja turvallisuudesta.

Kerääjä.fi

Kerääjä.fi on luonnontuotteiden keruusta kiinnostuneiden, alan kouluttajien sekä raaka-aineita välittävien ja tarvitsevien yritysten yhteinen verkkopalvelu. Luonnontuotealan kerääjä- ja toimijarekisterin avulla kerääjät saavat tietoa tarvittavista raaka-aineista ja yritykset mahdollisuuden parantaa raaka-aineiden saatavuuttaan. Lisäksi palveluun kirjautuneet löytävät sivuilta raaka-aineita koskevat keruuohjeet ja laatukriteerit.

Kerääjä.fi tarjoaa verkkopalveluna kerääjäkortin, joka korvaa aiemmin käytössä olleet paperiset kerääjäkortit. Kerääjäkorttikoulutus on valtakunnallinen, yhdenmukainen koulutus luonnontuotteiden keruutoimintaan perehdyttämiseksi. Lajikohtaiset suoritustiedot talletetaan rekisteriin. Kortin avulla kerääjä osoittaa hallitsevansa lajintunnistuksen, keskeiset kestävän keruun menetelmät, laatukriteerit ja raaka-aineen esikäsittelyn.

Rekisteröidy luonnontuotealan kerääjä- ja toimijarekisteriin niin pääset osaksi ketjuja, joilla metsän antimet saadaan käyttöön!

KIRJAUDU

Kirjaudu

Unohtuiko salasana?

Rekisteröidy

KENELLE PALVELU ON SUUNNATTU?

Kerääjä.fi -palvelu eli luonnontuotealan kerääjä- ja toimijarekisteri on tarkoitettu erityisesti luonnontuotteiden keruusta kiinnostuneille henkilöille, koulutuksen tai kokemuksen kautta alalle pätevöityneille kouluttajille sekä luonnontuotteita välittäville ja ostaville yrityksille ja yhdistyksille. Palvelu auttaa toimijoita yhteyksien luonnissa ja tiedon saannissa sekä samalla parantaa laadukkaiden luonnon raaka-aineiden saatavuutta.

Luonnontuotteiden kerääjä

Jos olet kiinnostunut **luonnontuotteiden keruusta**, löydät palvelusta ohjeita luonnontuotteiden keruuseen ja tietoa tulevista koulutuksista. Suorittamistasi raaka-ainekohtaista keruukoulutuksista saat merkinnän kerääjä-tietoihisi. Tiedoista muodostuu sähköinen kerääjäkortti, jolla voit osoittaa raaka-aineiden ostajille hallitsevasi lajintunnistuksen, kestävän keruun menetelmät, laatukriteerit ja raaka-aineen esikäsittelyn.

KESTÄVÄ KERUU – HYVÄT KÄYTÄNTEET

Luonnontuotteiden keruu perustuu uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön. Keruu ei saa vaarantaa luonnon monimuotoisuutta tai lajiston säilymistä. Samalla keruutoiminnassa on tärkeää ottaa huomioon maanomistajat ja paikalliset asukkaat. Keruun toteutuksella ja erityisesti kerääjiillä on lisäksi keskeinen rooli luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden varmistamisessa.

[Yleiset keruuohjeet »](#)

JOKAMIEHENOIKEUDET JA KAUPALLINEN

Alan koulutus ja tutkimus

- Sienikoulutus alkoi Suomessa jo vuonna 1967*, jolloin päätös koulutusten aloittamisesta tehtiin, ja ensimmäinen koulutus toteutettiin syksyllä 1969.
- Kolmiportainen, poimija-neuvoja-tarkastaja -koulutusjärjestelmä toimi ja kehittyi lähes 50 vuotta
- Nykyisin Suomessa on ainutlaatuinen, ammatillinen koulutusjärjestelmä luontoalalla: perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto
- Lapin AMK tarjoaa agrologiopinnoissa luonnontuotteisiin suuntautumisvaihtoehtoon
- Sieniin liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita on ollut paljon

*Lähde: [Hänninen, Tapani. Sienilehti 2/2007, s. 50-53.](#)

Koulutuksen merkitys

- Koulutus ei ole vain lajintunnistusta. Siinä on huomioitava myös hygienia ja laadunhallinta koko toimitusketjussa keruusta kuljetukseen, säilytykseen ja jakeluun, lainsäädäntö sekä keruun kestävyys ja vastuullisuus
- Poimijan myydessä suoraan ravintoloille osa ravintoloista ostaa vain koulutetuilta poimijoilta elintarvikevalvojen suositusten mukaisesti
- Erityisesti herkästi pilaantuvilla sienillä oikea, nopea käsittely, säilytys ja kuljetus on tärkeää
- Muuhun kuin elintarvikekäyttöön siirryttäessä lajivalikoima kasvaa, samalla kasvaa lajintunnistuksen merkitys – uhanalaisia tai vaarantuneita lajeja ei pidä kerätä!

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Lainsäädännössä huomioitavaa

- Elintarvikelain ([297/2021](#)) mukaan elintarvikealan toimija vastaa siitä, että pitää kaupan vain turvallisia elintarvikkeita.
- Aiemmin käytössä oli ruokasieniasetuksen mukainen kauppasieniluettelo, mutta asetuksen kumoamisen jälkeen Ruokavirasto ylläpitää ohjeellista listaa [suositeltavista ruokasienistä](#).
- Kaupallisessa elintarvikekäytössä [uuselintarvikeasetus](#): käyttöhistoria ennen vuotta 1997 todennettava – esimerkiksi mainiolla sienellä, sikurirouskulla ei ole vielä osoitettu merkittävää käyttöhistoriaa
- Kosmetiikkakäytössä turvallisuusarvioinnit
- Verotus* (tuloverolain 89 §): luonnonvaraisten käpyjen, marjojen ja sienien sekä sellaisten luonnonvaraisten kasvien tai niiden osien, joita kerätään käytettäväksi **ihmisravintona, lääkkeenä tai lääkeaineen valmistuksessa**, kerääjän näiden tuotteiden luovutuksesta saama tulo **ei ole veronalaista tuloa**
- Luonnontuotetulo voi olla verovapaata vain luonnontuotteiden kerääjälle

* Lähde:

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48538/luonnontuotetulojen-verotus3/>

Haasteita

- Kannattavuus sekä keruussa että jalostuksessa
- Poimijoiden sitoutuminen ja maaseudun autioituminen
- Sadon ennustettavuus – ei voi tietää, mitä sieniä nousee ja missä ja milloin, vai nouseeko lainkaan
- Sääriski myös luonnossa tapahtuvassa viljelyssä
- Logistiikka, vastaanottopisteet, esikäsittelytilat
- Hetkellisesti pitäisi olla valtava kapasiteetti keruuseen, kuljetukseen, esikäsittelyyn ja jakeluun ja/tai säilytykseen tai jatkojalostukseen
- Jos useita lajeja eri käyttötarkoituksiin, organisointi haastavaa
- Pienten erien laadun varmistaminen
- Koko tuotantoketjun oltava reilu, läpinäkyvä ja jäljitettävä

Mahdollisuuksia

- Koulutettuja kerääjiä on tuhansia
- Alan hankkeita toimii ympäri Suomen, [Luonnosta Sinulle](#) -julkaisun hanketeemanumerossa myös sieniasiaa
- Suomen Luontoyrittäjyysverkoston sivuilla on [hankerekisteri](#)
- Kosmetiikassa sienten käyttö lisääntyy
- Erikoissienet – ravintolisät
- Värisienet – uusia käyttökohteita?
- Lisäarvoa nimisuojaajärjestelmästä, luomusertifiointista, artesaanituotteista?
  - <https://pyhajarvi-instituutti.fi/hanke/todella-erityiset/>
  - <https://researchportal.helsinki.fi/fi/projects/geographical-indication-boosting-food-non-food-and-tourism-sector/>
  - <https://www.arktisetaromit.fi/fi/laatu/lainsaadanto/luomukeruu/>
  - <https://mathantverkarna.fi/aloitussivu/>
  - <https://www.maajakotitalousnaiset.fi/hankkeet/artesaaniruoka-aito-o-akta>

**MISSION:
IMPOSSIBLE?**

Kiitos!

Birgitta Partanen
Toiminnanjohtaja

birgitta.partanen@arktisetaromit.fi
040 580 1186

**Arktiset Aromit ry – yli 30 vuotta yhteistyötä
luonnontuotealan hyväksi**

